

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

СЕКЦІЯ 7. СУЧАСНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ОСВІТИ НАУКОВОГО СПРЯМУВАННЯ

Юліана ІРХІНА,

доцент кафедри західних і східних мов та методики їх навчання

Державний заклад

„Південноукраїнський національний

університет ім. К.Д. Ушинського”

м. Одеса, Україна

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗДОБУВАЧІВ БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НАПРЯМКУ „СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА” У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

У рамках сучасної необхідності підготовки фахівців корекційно-педагогічної спрямованості з вільною комунікативною компетенцією в цілях ділового, наукового та особистого спілкування у динамічному освітньому просторі, виникає необхідність створення обґрунтованої та деталізованої методологічної основи формування іншомовної компетенції здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти медичного факультету напрямку „Спеціальна освіта”. Процес розробки такої методології є комплексним та об’ємним і включає компоненти апробованих та результативних освітніх практик з навчання іноземних мов .

Основною задачею розробки методологічних підходів формування іншомовної компетенції здається створення балансу між існуючими концепціями та підходами та пошуками і розробками нових засад для досягнення кінцевої мети згідно Державного Стандарту спеціальності 016 Спеціальна освіта, а саме формування англomовної професійно-орієнтованої

мовленнєвої компетентності фахівців для забезпечення їхнього ефективного спілкування в академічному та професійному середовищах.

Сучасна концепція іншомовної підготовки здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти медичного факультету напрямку „Спеціальна освіта” ставить такі завдання, як обізнаність здобувачів у загальнонаукових й психолого-педагогічних методи роботи, сучасних методах корекційного навчання (теоретико-інформаційних, практико-операційних, пошуково-творчих, а також, методах організації самостійної роботи). Методологічні підходи надають можливість обґрунтувати способи організації корекційного освітнього процесу, технології урочної й позаурочної діяльності у спеціальних та інклюзивних закладах освіти за необхідності здійснення усіх вищезазначених видів діяльності засобами іноземної мови. У такій роботі необхідно враховувати особливості іншомовної підготовки здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти медичного факультету напрямку „Спеціальна освіта”, де головним компонентом змісту навчання є професійно-орієнтована мовленнєва діяльність, що вільно генерується з метою корекції і компенсації порушень психофізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами різних вікових груп.

Комунікативний метод, який було обрано як основу методології іншомовної підготовки здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти медичного факультету ґрунтується на наступних основних принципах: мова повинна вивчатися у зв'язку з фактичним професійним, соціальним та культурологічним контекстом; мова повинна бути засобом спілкування на занятті та студентам слід надати самостійну можливість висловлювати свої ідеї та думки; помилки розглядаються як нормальний процес розвитку комунікативних навичок; одним з обов'язків викладача є створення ситуацій, що сприяють спілкуванню. Згідно такій методології навчання іноземних мов стає ефективнішим завдяки застосуванню максимальної активізації здобувачів вищої освіти під час занять шляхом організації ділових ігор, виконання творчих завдань, підготовки презентацій, рефератів, доповідей тощо засобами іноземної

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

мови. Саме за таким методом стає можливим набуття вмінь, притаманних фахівцю із знанням іноземної мови, як то:

-читати та перекладати англomовну літературу за фахом, користуючись двомовними термінологічними словниками, та інтерпретувати прочитане з метою пошуку інформації з іноземних джерел;

-аналізувати англomовні джерела інформації для отримання даних, необхідних для виконання професійних завдань;

-розуміти англійське усне та писемне мовлення безпосередньо та у фонозапису;

-готувати виступи з галузевих питань;

-будувати цілісні, логічні та зв'язні висловлювання англійською мовою за заданою тематикою, обираючи адекватні мовні та мовленнєві засоби;

-складати ділові листи та різні типи документів англійською мовою.

У ракурсі апробації методології навчання англійської мови здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти медичного факультету напрямку „Спеціальна освіта” було створено навчальний посібник „Іноземна (англійська) мова за професійним спрямуванням”, що містить автентичні тексти англійською мовою, які мають психолого-педагогічну, корекційно-розвиткову, реабілітаційно-спортивну спрямованість, а також передтекстові і післятекстові вправи на закріплення лексико-граматичного матеріалу. Метою даного посібника є формування у студентів комунікативних компетенцій для ефективного спілкування в іншомовному професійному середовищі.

Тексти посібника також важливі для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти, що дозволяє підтримувати високий рівень мотивації при їх вивченні та спілкуватися іноземною мовою у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом. Матеріал посібника призначений для аудиторної та самостійної роботи для студентів як денної, так і заочної (дистанційної) форми навчання. Навчальний посібник, що наразі є складовою навчально-методичного комплексу з дисципліни „Іноземна (англійська) мова за професійним спрямуванням” за

методологічною концепцією комунікативного підходу складається з дотекстової роботи з ключовими поняттями за темою (*Active Vocabulary*); читання автентичного тексту англійською мовою, післятекстового опрацювання категоріального апарату тексту (*Write down these words with their transcription and translation into your vocabularies*; виокремлення лексичних конструкцій, необхідних для подальшої комунікації та співвідношення відібраних конструкцій з подібними рідною мовою (*Give Ukrainian equivalents to the following words and word combinations; Give English equivalents to the following words and phrases*); робота з граматичними (повторення) конструкціями на текстовому матеріалі (*Fill in the gaps with the required verb forms, name the grammar form you've used*); спілкування у формі питання-відповідь з опорою на надані питання (*Give the answers to the following*); власне, самостійно згенероване мовлення з опорою на запропоновані тези у рамках опрацьованої професійно-орієнтованої лексики (*Are these statements true in your opinion? Give your reasons*); самостійно згенероване мовлення без опори, але з використанням запропонованих словосполучень (*Make up sentences of your own using the words and word combinations given below*); відтворення-переказ змісту тексту для контролю рівня засвоєності отриманої професійно-орієнтованої інформації (*Render the content of the text*).

Аналізуючи таку послідовність видів діяльності у процесі формування іншомовної компетенції здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти медичного факультету напрямку „Спеціальна освіта”, можливо зробити висновок, що саме така послідовність та кількість завдань вносить істотний внесок у формування мовленнєвої компетенції, що включає всі види подальшої роботи з автентичними текстами професійно-орієнтованої тематики різних жанрів, таких як наукові статті, звіти, інструкції та інше. У процесі набуття необхідних комунікативних навичок активізації навчально-пізнавальної діяльності передбачено застосування активних і інтерактивних освітніх методів, серед яких: проблемна лекція, лекція-презентація, робота в парах, колективне обговорення з динамічним зворотнім зв'язком, презентація

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм” результатів виконаних практичних завдань, круглий стіл. За змістом, структурою, логікою та наповненістю матеріалу методологічно розроблений за комунікативним підходом навчальний посібник „Іноземна (англійська) мова за професійним спрямуванням” є оригінальним виданням, яке має як новизну, так і практичну цінність, так як забезпечує можливість реалізувати комунікативний намір, вміння користуватися цими засобами в процесі сприйняття, як в умовах контактного, так і дистанційного навчання. Така методологія здається адаптованою до різних ситуацій та рівнів застосування отриманих знань, вмінь та навичок. Перспектива подальших досліджень бачиться у розробці комплексу особистісно-орієнтованих вправ для оволодіння вищим рівнем комунікативної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прохорова О. В., Ірхіна Ю. В. Практикум з англійської мови для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 психологія: навчальний посібник. Одеса: Видавець Букаєв В. В., 2021. 116 с.
2. Морська Л. І., Левчик І. Ю. Професійно орієнтоване англійське спілкування психологів (у конфліктній ситуації): експериментальний навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Тернопіль: „Вектор”, 2012. 140 с.
3. Тарнопольський О.Б., Кожушко С.П., Дегтярьова Ю.В., Беспалова Н.В. Підручник з англійської мови для студентів напряму підготовки Психологія. Київ: Фірма „Інкос”, 2011. 302 с.
4. Richards, J., Rodgers, T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. New York: Cambridge University Press, 2001. 171 p.
5. Stern, H.H. Fundamental Concepts of Language Teaching. New York: Oxford University Press, 2016. 594 p.